

■ хроніка та інформація

привести в разі потреби у двомісячний строк свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом та забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом;

передбачити у проектах державного бюджету на 2012–2015 роки кошти, необхідні для створення Національного православного комплексу, у разі необхідності подати пропозиції щодо внесення відповідних змін до Державного бюджету України на 2011 рік;

забезпечити висвітлення в засобах масової інформації відомостей щодо унікального Символу православ'я — церкви Богородиці (Десятинної), її історичної і сучасної ролі.

Стаття 5. Київській міській державній адміністрації:

забезпечити завершення археологічних досліджень та музеєфікації залишків фундаментів унікального Символу православ'я — церкви Богородиці (Десятинної) в місті Києві;

привести в місячний строк свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

вживати всіх необхідних заходів з метою створення Національного православного комплексу.

Стаття 6. З набранням чинності цим Законом інші закони та нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить йому.

Стаття 7. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Голова Верховної Ради України

В. ЛИТВИН

Проект Закону про відродження унікального Символу православ'я — церкви Богородиці (Десятинної) в місті Києві

Номер, дата реєстрації: 9196 від 21.09.2011

Сесія реєстрації: 9 сесія VI скликання

Суб'єкт законодавчої ініціативи: Народний депутат України

Ініціатор(и) законопроекту: Мірошніченко Ю. Р. VI скликання

Головний комітет: Комітет з питань культури і духовності

Інші комітети: Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики, Комітет з питань бюджету, Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України, Комітет з питань європейської інтеграції

Текст законопроекту та супровідні документи: Проект Закону 21.09.2011

Подання: 21.09.2011

Пояснювальна записка: 21.09.2011

Останній етап проходження: Передано на розгляд комітету (22.09.2011)

"Верховна Рада України"

Коментар від "ВІДЛУННЯ ВІКІВ"

Після цього шокуючого документу, внесеного представником президента в парламенті, навіть важко прогнозувати наступний крок наших керманічів на шляху демонстративного правового нігілізму. Чого чекати далі — офіційного закріплення керівної і спрямовуючої ролі конкретної релігійної конфесії? Заборони будь-якого наукового втручання в долю сакральних пам'яток?

Або — чого вже там — повної відміни всього пам'яткоохоронного законодавства?...

Заява Спілки Археологів України щодо проекту Закону України "Про відродження унікального Символу православ'я — церкви Богородиці (Десятинної) в місті Києві" (№ 9196)

21 вересня 2011 р. Верховною Радою України було зареєстровано проект закону України "Про відродження унікального Символу православ'я — церкви Богородиці (Десятинної) у місті Києві" (№ 9196). Цим проектом передбачається збудувати за державні кошти (ст. 4; 5) Національний православний комплекс на території пам'ятки археології національного значення — "Місто Володимирова — дитинець стародавнього Києва з фундаментами Десятинної церкви" (ст. 2, п.1).

У зв'язку з цим Спілка археологів України вповноважена заявити наступне:

На Старокиївську гору як пам'ятку археології національного значення розповсюджуються положення Міжнародних конвенцій і хартії світової спільноти у сфері охорони культурної спадщини. Особливо це стосується Європейської конвенції про охорону археологічної спадщини (переглянутої) /Ла Валетта, 1992 р./, ратифікованої Законом України № 1369-IV от 10.12.2003 р.).

Так зване "відтворення", передбачене проектом закону, буде прямим порушенням норм світового пам'яткоохоронного законодавства: Міжнародної хартії з консервації й реставрації

пам'яток та визначних місць (Венеція, 1964 р.), Хартії з охорони та використання археологічної спадщини (Лозанна, 1990 р.), Європейської конвенції з охорони археологічної спадщини (Ла Валлетта, 1992 р.), Конвенції ЮНЕСКО про захист світової культурної та природної спадщини, що підписані та ратифіковані Україною. Положення цих актів вимагають збереження автентичних пам'яток і прямо забороняють реконструкцію (відтворення або створення копій у гаданих первинних формах) цих пам'яток.

Проект цього Закону порушує положення Бурскої хартії (1979 р.), Флорентійської хартії (1981 р.), Дрезденської декларації (1982 р.), також Конвенції ЮНЕСКО про захист світової культурної і природної спадщини (1972 р.), Рекомендації ЮНЕСКО, затвердженої у Найробі (1976 р.), Ризької хартії з аутентичності і реконструкції історичних об'єктів у контексті збереження культурної спадщини (2000 р.).

Залишки фундаментів Десятинної церкви розташовуються на вул. Володимирська, 2 у Центральному історичному ареалі міста Києва, в архітектурній охоронній зоні, на території пам'ятки археології національного значення **“Місто Володимира”**, занесеної до Державного реєстру нерухомих пам'яток України постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.09 № 928 (охоронний № 260010-Н), і були визначені **заповідною археологічною зоною загальнодержавного значення** (Постанова Ради Міністрів УРСР № 711 від 21.07.1965) ще за радянських часів.

Низка постанов Київради підтверджувала статус цієї території. Рішення Київського міськвиконкому № 422 від 19.03.1973 р. “Про створення в м. Києві археологічних заповідних зон та архітектурних заповідників, зон регулювання забудови та охороняемого ландшафту” і Рішення Виконкому Київської міської Ради народних депутатів від 16.07.79 р. № 920 “Про уточнення меж історико-культурних заповідників та зон охорони пам'яток

історії та культури в м. Києві”, а також Розпорядження Київської міської державної адміністрації № 979 від 17.05.2002 р. “Про внесення змін і доповнень до рішення від 16.07.79 р. № 920”.

Масштабне будівництво на території пам'ятки неминуче призведе до непоправних культурно-історичних втрат. Відбудова масивної споруди нової церкви не відповідає сучасній містобудівній ситуації, внесе дисонанс у середовище яскравої барокової пам'ятки — Андріївської церкви XVIII ст., яка зараз номінується до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Автори законопроекту наголошують на необхідності повернення націоналізованого радянською владою церковного майна. Проте, попри завуальованість питання, законопроект не зазначає, якій саме церкві має бути повернуте майно і що саме розуміється під власністю церкви. У цьому випадку йдеться навіть не про споруду, а про землю, що може створити дуже небезпечний прецедент на території України, коли церковні громади отримають стимул для повернення своїх земельних володінь. Дивує також постановка питання про правонаступництво України щодо відповідальності за відчуження майна, оскільки націоналізація церковного майна проходила ще задовго до утворення СРСР.

Текст цього законопроекту неможливо оцінити з погляду правильності наукових історичних засад, оскільки він містить у своїй основній термінології псевдоісторичні та псевдонаукові терміни із відповідним їх тлумаченням. Неправильно тлумачаться поняття “символ православ'я” (“Символ православ'я — церква Богородиці”), “живий символ первородства” (“руїни, які ми бачимо сьогодні — не можуть бути живим символом первородства”). Наштовхує на серйозне занепокоєння фраза про “символічний акт єднання духовної і світської влади в інтересах народу”.

Цей законопроект справляє враження не юридичного документу, а псевдоісторичного нарису з квазіідеологічною спрямованістю. Поява і подальше виконання такого закону серйозно позначиться на репутації України на світовому рівні як цивілізованої, а не клерикальної, фундаменталістської держави, виникнуть значні перешкоди на шляху євроінтеграції. Втім, можливо, це і є головною метою авторів зареєстрованого проекту. Впровадження проекту такого закону знищить одну із найвизначніших пам'яток нашої національної спадщини. Ми виступаємо категорично проти прийняття цього закону і будь-яких дій, спрямованих на будівництво на території Старокиївської гори.

Від імені членів ВГО САУ Правління ВГО САУ

11.10.2011